

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-211/04
Бања Лука, 18.4.2006. године**

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Биљане Томић, Драгослава Лукића и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца: М. К., млд. М. В. и млд. М. Р., заступани по мајци М. К., сви из Б. Б., С. и Ц. Г., а сви заступани по И. М., адвокату из Б. Б., против туженог А.Д. Т. В. Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Б., Гж-1123/02 од 29.4.2004. године, на сједници одражној 18.4.2006. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија тужилаца се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Б.број Гж-1123/02 од 29.4.2004. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у С. П-271/00 од 27.6.2002. године обавезан је тужени да тужиоцима накнади материјалну штету у износу од 4.000 КМ и нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због смрти блиског им лица, сваком од по 6.000 КМ, укупно 24.000 КМ све са законском затезном каматом на сваки износ почев од 27.6.2002. године до исплате, уз накнаду трошкова спора у износу од 3.000 КМ, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. број Гж-1123/02 од 29.4.2004. године жалба туженог је уважена, првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтјев тужилаца. Тужиоци ревизијом побијају другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се другостепена пресуда преиначи тако што ће се жалба туженог одбити и првостепена пресуда потврдити.

Тужени у одговору на ревизију тужилаца оспорио је наводе ревизије и предложио да се иста одбије.

Одговор на ревизију није поднесен, нити се Републички јавни тужилац изјаснио о поднесеној ревизији (чл. 390. ст. 3. Закона о парничном поступку – «Службени лист СФРЈ», бр. 4/77 до 35/91, и «Сл. гласник РС» бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП).

Ревизије је основана.

У тужби тужиоци захтјевом траже да им тужени накнади материјалну и нематеријалну штету због смрти блиског им лица Т. М., који је смртно страдао у саобраћајној несрећи која се догодила 20.10.1991. године на регионалном путу Б. – Ф. у мјесту О.

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио: да је Виши суд у Т. у предмету Ки-49/92 дана 18.3.1992. године донио рјешење о спровођењу истраге против М. Ћ., због основане сумње да је 20.10.1991. године у алкохолисаном стању са 1,16 промила алкохола у крви, неприлагођеном брзином управљао аутобусом туженог број ZV-95-03, на путу Б.-Ф. у мјесту О. у вријеме мимоилажења са камионом марке FAP рег. број TZ-151-405 којим је управљао предник тужилаца Т. М., услијед чега је дошло до судара наведених возила у којој је од задобивених повреда смртно страдао предник тужилаца Т. М. да је рјешењем Кантоналног суда у Т. Кв-87/00 од 24.4.2000. године обустављена истрага против окривљеног М. Ћ. због кривичног дјела – тешког дјела против безбједности јавног саобраћаја из чл. 186/II, у вези чл. 181/I Кривичног закона СР БиХ, одређене рјешењем Вишег суда у Т. број Ки-49/92 од 18.3.1992. године, а на основу чл. 3. став 1. Закона о амнестији «Сл. новине Федерације БиХ», бр. 48/99; да из записника о увиђају, скице лица мјеста, као и налаза и мишљења вјештака саобраћајне струке Ј. К., произилази да је до предметне несреће дошло услијед преласка аутобуса којим је управљао М. Ћ. на лијеву коловозну траку којом се кретао камион којим је управљао предник тужилаца Т. М., а који је након судара од задобивених повреда смртно страдао, и стога да се у понашању возача аутобуса М. Ћ. стичу обиљежја кривичног дјела – тешког дјела угрожавања јавног саобраћаја из чл. 186. став 2. у вези са чл. 181. став 1. Кривичног закона СР БиХ, а да чињеница што је обустављено кривично гоњење против наведеног возача аутобуса не утјече на право тужилаца на накнаду штете, без обзира што је обустављен кривични поступак услијед амнестије, јер се давањем амнестије у смислу Кривичног закона СФРЈ не дирају права трећих лица која се заснивају на осуди за кривично дјело; да су тужиоци као оштећени у кривичном поступку против М. Ћ. поставили имовинско правни захтјев чиме да је наступио прекид застарјевања и да су тужиоци 19.9.1997. године Општинском суду у Б. Б. поднијели тужбу за накнаду штете.

Код оваквог стања ствари првостепени суд налази да је тужени као власник аутобуса којим је причињена штета тужиоцима која се захтјевом тражи у овом спору, по основу објективне одговорности одговоран за накнаду штете због смрти предника тужилаца М. и позивом на одредбе чл. 193. став 1. чл. 200. и 201. ст. 1. Закона о облигационим односима у вези с одредбом члана 223. ЗПП обаевзао туженог да тужиоцима накнади материјалну и нематеријалну штету у износима наведеним у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд одлучујући о жалби туженог усваја приговор да је потраживање тужилаца застарјело, зато што је од настанка саобраћајне несреће када је тужиоцима учињена штета па до подизања тужбе 19.9.1997. године протекао дужи рок од 3 године прописан одредбом чл. 376. став 1. Закона о облигационим односима, јер да се дужи рок застарјелости за учињено кривично дјело из чл. 377. Закона о облигационим односима могао примјенити само према одговорном лицу, возача аутобуса Ћ. М., тј. према лицу које је учинило кривично дјело угрожавања јавног саобраћаја и да је у кривичном поступку за то кривично дјело осуђен правоснажном кривичном пресудом, а не и према туженом као власнику ствари – аутобуса којим је причињена штета коју тужиоци траже у овом спору и судио тако што је првостепену пресуду преиначио и одбио тужбени захтјев.

Одлука другостепеног суда није правилна.

Застарјелост у смислу одреби чл. 360. ст. 1. Закона о облигационим односима («Службени лист СФРЈ», бр. 29/78 до 57/89, и «Службени гласник РС» бр. 17/93 и 3/98, у даљем тексту: ЗОО), престаје право да се захтјева испуњење обавезе.

Одредбом члана 376. ст. 1. ЗОО прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарјева за 3 године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило.

У овом случају блиско лице тужилаца пок. Т. М., смртно је страдао у саобраћајној несрећи која се догодила 20.10.1991. године, од када су тужиоци сазнали за његову смрт и од тада се рачуна застарни рок за накнаду штете која се захтјевом тражи у овом спору.

Међутим, након тога, на просторима бивше СР БиХ током 1992. до октобра 1995. године, су се дешавала ратна дејства због којих је Предсједништво Српског народа у БиХ, одлуком број 03-11/92 (објављене у «Сл. гласнику Српског народа у БиХ» број 6/92), прогласило непосредну ратну опасност, а потом и ратно стање, које је укинута Одлуком Народне скупштине Републике Српске, објављене у «Сл. гласнику РС», бр. 15/96, која је ступила на снагу 19.6.1996. године, и до тада се, наиме, може сматрати да су у смислу одредби чл. 383. ЗОО постојали оправдани разлози за пропуштање тужилаца да се обрате надлежном суду са захтјевом за накнаду штете.

Према томе, имајући у виду одредбу чл. 383. ЗОО дошло је до прекида тока застарјелости до 19.6.1996. године, па рачунајући од тада до дана подизања тужбе у овом спору 19.9.1997. године није протекао рок од 3 године прописан одредбом чл. 376. ст. 1. ЗОО.

Због тога у овом спору, супротно закључку другостепеног суда, није дошло до застарјелости потраживања које се захтјевом тражи у овом спору.

Неправилан је став другостепеног суда да се због тога што није вођен кривични поступак и није донесена правоснажна кривична пресуда против учесника у саобраћајној несрећи М. Ћ., возача аутобуса туженог, има сматрати да штета тужиоцима није настала извршењем кривичног дјела, јер начело по којем се нико не може сматрати кривим за кривично дјело док то не буде утврђено правоснажном пресудом у кривичном поступку, не спречава суд да у парничном поступку утврђује постојање обиљежја кривичног дјела, када постоје препреке за вођење кривичног поступка (у конкретном случају по Закону о амнестији – «Сл. новине Ф. БиХ» бр. 48/99, Кантонални суд у Т. рјешењем Кв-87/00 од 24.4.2001. године обуставио је кривично гоњење против М. Ћ. возача аутобуса туженог у наведеној саобраћајној несрећи, којим законом је дато ослобађање од кривичног гоњења свим лицима која су пеиоруд од 1.1.1991. до 22.12.1995. године учинила било које кривично дјело предвиђено одговарајућим кривичним законима који су се примјењивали у Федерацији БиХ, а којим је обухваћено и кривично дјело из чл. 186. став 2. у вези с одредбом чл. 181. став 1. КЗ СР БиХ), ако од тога зависи основаност приговора застаре потраживања.

Зато је првостепени суд правилно поступио када је у овом спору као претходно питање, проводио поступак ради утврђивања је ли учесник у предметној саобраћајној несрећи, М. Ћ., возач аутобуса туженог, учинио кривично дјело из чл. 186. ст. 2. у вези с одредбом чл. 181. ст. 1. КЗ СР БиХ, којим кривичним дјелом је причињена штета тужиоци која се захтјевом тражи у овом спору.

Будући, да је другостепени суд, због погрешног тумачења одредби чл. 376. ст. 1. и 377. ЗОО, пропустио да оцјени остале жалбене наводе туженог против првостепене пресуде, потребно је да другостепени суд у поновном поступку оцјени и те жалбене наводе туженог.

На основу реченог ревизију тужилаца у којој се основано указује на погрешну примјену материјалног права, ваљало је уважити и примјеном одредби чл. 250. ст.2. у вези с одредбом чл. 456. став 2. Закона о парничном поступку («Службени гласник РС»; 58/03 до 74/05), другостепену пресуду укинути и предмет вратити том суду да у поновном суђењу оцјени остале жалбене наводе туженог против првостепене пресуде, а затим донесе закониту одлуку.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић